

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди
Кафедра освітології та інноваційної педагогіки
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут публічного управління
та державної служби
Кафедра публічної політики
Інститут досліджень безпеки Європейського Союзу (Франція)
Гранадський університет (Іспанія)
Жешувський університет (Республіка Польща)
Університет третього віку в Громадкі (Республіка Польща)
Європейський інститут безперервної освіти (Словацька Республіка)
Педагогічний інститут Чендуського університету (КНР)
Університет імені Неджметтіна Ербакана (Туреччина)
Державний університет в Гуарапуаві (Бразилія)

Матеріали
VI Міжнародної науково-практичної конференції

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ВИЩОЇ І СЕРЕДНЬОЇ
ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

20–21 травня 2022 року

Харків
2022

ББК 74.58+74.20+88.40+88.840

УДК 37.013.77:[378+373.5]

П86

Редакційна колегія:

Балацинова А. Д. – канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Васильєва С. О. – д-р пед. наук, доцент, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Ворожбіт-Горбатюк В. В. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Кін О. М. – д-р пед. наук, доцент, доцент кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Лупаренко С. Є. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Попова О. В. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Рогова Т. В. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Собченко Т. М. – д-р пед. наук, доцент, доцент кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Ткачова Н. О. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Цапко А. М. – канд. пед. наук, доцент кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

Відповідальність за зміст, стилістику, орфографію та пунктуацію статей несуть автори

*Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
(протокол №7 від 20.07.2022 року)*

Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика : матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 20–21 травня 2022 р.) / за ред. Боярської-Хоменко А. В., Попової О. В. ; Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. Харків, 2022. 498 с.

У збірнику відображено психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої школи в умовах сучасних викликів. Він містить результати досліджень учених, викладачів, учителів, наукові пошуки докторантів, аспірантів, здобувачів вищої освіти з питань методології, історичного та компаративного дискурсу розвитку педагогічної науки; організаційних, дидактичних і методичних засад реалізації дистанційного та змішаного навчання; педагогічних засад інклюзивної освіти; інновацій в освіті; розвитку загальної і вищої освіти; освіти дорослих; цифрових трансформацій в публічному управлінні та адмініструванні.

Матеріали стануть у нагоді науковцям, докторантам, аспірантам, викладачам, здобувачам вищих закладів освіти, практичним працівникам у галузі освіти.

Танько Т. П., Тарарак Н. Г.	63
Особливості виховання дітей дошкільного віку у Великій Британії та США (ретроспективний аналіз)	
Тарарак М. Ю., Тарарак О. В.	66
Визначення поняття «толерантність» у зарубіжній психолого-педагогічній науці	
Штефан Л. А., Кузнецова О. Ю., Фазан В. В.	70
Особливості розвитку системи освіти в Україні в 20–30-ті рр. XX століття	
Бао Чен	73
Моделі навчання здобувачів спеціальності «арт-менеджмент» у закладах вищої освіти країн Європи, США та КНР	
Ван Ічжи	77
До проблеми взаємопов'язаності вимог до музичного виховання школярів та підготовки вчителів музичного мистецтва у КНР	
Ван Янь	80
Використання Пекінської опери у формуванні музичної культури китайської молоді	
Го Сінхуа	84
До питання історичного становлення диригентської освіти у КНР	
Дзін Лань	87
Організаційна культура університету Цінхуа та його ціннісні пріоритети	
Ду Цзінсюй, Го Цзяфей	91
Про розвиток підприємницьких здібностей студентів китайського коледжу	
Лі Янь	94
Ініціації китайських здобувачів художньо-педагогічних спеціальностей у проєктній діяльності	
Лун Фен	98
Антропоцентричний базис політичної культури України і КНР	
Ляо Цайчжи, Ван Лі	101
Огляд сімейних факторів, що впливають на стан психічного здоров'я дітей у сільській місцевості Китаю	
Ляо Цайчжи, Гуй Цзюньцзяо	108
Дослідження стану психічного здоров'я випускників китайських коледжів	
Ляо Цайчжи, Ду Кещін	115
Огляд досліджень психічного здоров'я дітей у сільській місцевості Китаю за останні 15 років	
Ляо Цайчжи, Чжан Юй, Тан Юнфен	121
Кореляційне дослідження самотності та агресії серед китайських студентів коледжу	
Му Веньлун	130
Використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у викладанні музичних навчальних дисциплін у закладах вищої освіти КНР	

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ОСВІТИ В УКРАЇНІ У 20–30-ТІ РОКИ ХХ СТОЛІТТЯ

Штефан Л. А.

докторка педагогічних наук, професорка
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
м. Харків, Україна

Кузнецова О. Ю.

докторка педагогічних наук, професорка
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
м. Харків, Україна

Фазан В. В.

доктор педагогічних наук, професор
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
м. Полтава, Україна

У статті визначено особливості розвитку системи освіти в Україні у 20–30-ті рр. ХХ століття. З'ясовано, що до таких особливостей можна віднести: реорганізацію системи управління освітою; модернізацію шкільної системи; процес організації соціального виховання дітей; започаткування моделі єдиної трудової школи; українізацію змісту освіти та деякі інші.

Ключові слова: особливості, система освіти, розвиток, Україна.

The article deals with the specific aspects of education system development in Ukraine in 1920–1930. These aspects cover: reorganization of education management system, school system modernization, the process of organization of social upbringing of children, introduction of the labour school model, ensuring Ukrainian national orientation of the curriculum content and some others.

Key words: specific aspects, the system of education, development, Ukraine.

Після проголошення 10 березня 1919 року Української Соціалістичної Радянської Республіки починається активний розвиток системи освіти в Україні, відбувається відродження української культури, спостерігаються кардинальні зміни в політичному, соціальному й економічному житті українського народу, розробляються концепції і моделі освіти УСРР. Розвитком системи української освіти опікувалися такі відомі освітяни і керівники, як: Г. Гринько, М. Скрипник, О. Шумський та інші.

Варто звернути увагу на те, що у період, який вивчається, було прийнято «Статут про округові з'їзди рад, округові виконавчі комітети, їх відділи та інспектури», у якому було зазначено обов'язки і функції округової інспектури народної освіти та Народного Комісаріату Освіти УСРР, як-от:

- проведення заходів із соціального виховання дітей та підлітків як у шкільних, так і позашкільних установах;
- забезпечення дитячого комуністичного руху;
- підготовка кваліфікованих працівників середньої і нижчої кваліфікації;
- керівництво роботою з самоосвіти;

- інспектування й інструктування районних інспекторів та всіх установ народної освіти;
- розробка в межах загального плану Народного комісаріату освіти УСРР проєктів культурно-освітніх закладів;
- підготовка та затвердження планів робіт у галузі народної освіти;
- проведення загального обліку адміністративного та педагогічного персоналу закладів освіти в межах округу;
- забезпечення освітніх установ працівниками відповідної кваліфікації та керування справою підвищення кваліфікації цих працівників;
- залучення широких мас трудящих до участі в освітніх заходах, поширення ідей виховання та освіти серед різних верств населення;
- вживання відповідних заходів щодо поліпшення роботи закладів освіти.

Як відомо, розвитком системи освіти в Україні в досліджуваний історичний період опікувалися народні комісари освіти УСРР: В. Затонський, Г. Гринько, О. Шумський, М. Скрипник.

Зокрема, народним комісаром освіти В. Затонським було видано декрет про заборону викладання релігії у школах, скасовано оплату за навчання в закладах освіти, прийнято декрет про перехід приватних закладів вищої освіти на державне утримання, організовано конференції для вчителів, масово переведено школи на викладання українською мовою, створено нові клуби, відкрито вечірні народні університети та загальноосвітні курси та ін.

Серед ідей В. Затонського, які не втратили своєї актуальності й сьогодні, можна виокремити такі, як:

- приділення належної уваги питанням інтернаціонального виховання;
- створення постійно діючих шкільних підручників;
- організація підготовки та підвищення кваліфікації вчителів-предметників;
- посилення ролі керівника школи;
- використання диференційованого підходу до учнів при викладанні різноманітних дисциплін;
- організація процесу закріплення отриманих знань шляхом повторення матеріалу, який вивчається (самостійна робота під керівництвом учителя, домашні завдання, колективне повторення матеріалу) [1].

Г. Гринько продовжив роботу над питаннями побудови української системи освіти, котра мала такі щабелі: дошкільне виховання (дитячий садок, дитячий будинок й ін.); трудова школа двох концентрів – чотирирічний (для дітей 8–12 років) та трирічний (для дітей 12–15 років); професійна освіта, запропонував схему розвитку шкільної освіти в Україні в основу якої були покладені ідеї соціального виховання дітей та оприлюднив її на I Всеукраїнській нараді освіти (1920 рік).

Як свідчать архівні матеріали, II Всеукраїнська нарада ухвалила запропоновану Г. Гриньком систему освіти в Україні [2].

У період, який вивчається, відкриваються різні заклади для дітей – дитячі садки, дитячі денні будинки, дитячі будинки неповного дня, школи-клуби, заклади охорони дитинства, семирічні та початкові школи.

22 листопада 1922 року було затверджено «Кодекс законів про освіту Української РСР», котрий закріпив законодавчо запропоновану Г. Гриньком та його однодумцями систему освіти й виховання, її провідні організаційні форми, визначив структуру, завдання, методи й напрями діяльності органів народної освіти, мету та призначення загальноосвітніх шкіл й заходів стосовно їх подальшого існування.

Суттєвої модернізації зазнала й модель підготовки фахівців із вищою освітою. Зокрема, замість університетів відкривалися вузькопрофільні інститути, технікуми, котрі виконували функцію базового типу закладу вищої освіти.

З вересня 1924 року народним комісаром освіти був призначений О. Шумський, котрий активно виступав за незалежність системи освіти України. За його ініціативою було прийнято ряд постанов і резолюцій стосовно подальшого розвитку системи освіти в Україні, зокрема: «Про шкільну мережу загального навчання», «Про будову шкільної мережі загального навчання в УСРР», «Про заходи щодо проведення загального навчання», «Про проведення загального навчання на Україні».

З 1927 року справу реформування системи освіти в Україні продовжив новий народний комісар освіти М. Скрипник. За його сприяння понад 80 % загальноосвітніх шкіл у 1929 році перейшло на українську мову викладання. За період керівництва М. Скрипника було відкрито тисячі нових шкіл, запроваджено обов'язкове початкове навчання.

Вивчення та узагальнення науково-педагогічних джерел свідчать про те, що вагомий внесок у розвиток народної освіти в Україні в 20–30-ті рр. ХХ століття зробив М. Іорданський. Педагог всебічно обґрунтував шляхи та засоби організації масової народної освіти, відстоював державно-громадську систему управління шкільною справою, виступав за широке долучення різних верств населення до участі в шкільному житті тощо.

Варто також наголосити на тому, що в окреслений період декілька разів були перероблені навчальні плани і програми, суттєво збільшено кількість годин на вивчення української мови й суспільствознавства, значна увага приділялася розробці шкільних підручників, особливої популярності набула робота у справі уніфікації навчальних планів та програм. «Уніфікувати систему народної освіти було як потрібним завданням, так і практично можливим», – підкреслював М. Скрипник [3, с. 40].

Із вищезазначеного можна дійти висновку про те, що народні комісари освіти основну мету своєї діяльності вбачали в необхідності створення власної системи освіти, яка повинна була вирішити такі нагальні проблеми того часу, як ліквідація безпритульності, неписьменності та українізація освіти.

Як свідчить проведене дослідження, інтенсивному розвитку освіти в Україні в 20–30-х рр. ХХ століття сприяло створення в суспільстві атмосфери державної підтримки освіти.

Установлено, що вагомий внесок у справу становлення та подальшого розвитку системи освіти в Україні в досліджуваний період зробив журнал «Працівник просвіти», який неодноразово на своїх сторінках відбивав процес реформування освітньої галузі, порушував різноманітні соціально значущі

питання, наприклад, питання охорони праці й матеріального положення працівників освіти.

Отже, до особливостей розвитку системи освіти в Україні у 20–30-ті рр. ХХ століття можна віднести: реорганізацію системи управління освітою; модернізацію шкільної системи; процес організації соціального виховання дітей; розробку основ єдиної трудової школи; українізацію змісту освіти; забезпечення матеріальної бази початкової школи та деякі інші.

Список використаних джерел

1. Затонський В. Геть схоластику! *Комуністична освіта*. 1936. № 7. С. 13–17.
2. Матеріали до II і III Всеукраїнської наради по освіті. Тези доповідей, статті та ін. (10 березня – 2 червня 1921 р.). *ЦДАВОВУ*. Ф. 166. Оп. 1. Спр. 937. 236 арк.
3. Скрипник М. О. Основні засади єдиної системи народної освіти СРСР. Х. : Держ. видав. України, 1930. 101 с.

МОДЕЛІ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «АРТ-МЕНЕДЖМЕНТ» У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ КРАЇН ЄВРОПИ, США ТА КНР

Бао Чен

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
м. Харків, Україна

У статті акцентовано увагу на європейських і американських моделях навчання здобувачів вищої освіти зі спеціальності «Арт-менеджмент». На основі аналізу освітніх програм бакалаврського і магістерського рівнів, які реалізують коледжі й університети країн Європи і США, визначено їх переваги. Виокремлено бар'єри і накреслено напрями їх подолання в процесі підготовки фахівців з арт-менеджменту в КНР з урахуванням зарубіжного досвіду.

Ключові слова: арт-менеджмент, освітня програма, модель, Америка, Європа, КНР, бакалаври, магістри.

The article focuses on European and American models of higher education in the field of “Art Management”. On the basis of analysis of bachelor’s and master’s education programs implemented by colleges and universities in Europe and USA, their advantages have been determined. Barriers have been determined and the ways for overcoming them have been defined in the process of training art management specialists in China, taking into account foreign experience.

Key words: art management, education program, model, USA, Europe, China, bachelors, masters.